

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 73/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Andrea Havelková, s. r. o., Daniela Dlabača 28, Žilina, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Andrea Havelková, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 315/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza, že ako sudkyňa „Okresného súdu Žilina sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava I dňa 20.11.2009 sa spolu s žalobcami v 1.-23. rade domáhala proti žalovanému: SR - MS SR náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu porušenia zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pre diskrimináciu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedená vec je na Okresnom súde Bratislava I vedená pod sp. zn. 18C/315/2009. Do podanie tejto ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté.

Vo veci zatiaľ nebolo nariadené žiadne pojednávanie.

Napriek tomu, že žaloba bola podaná dňa 20.11.2009, daný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku až výzvou zo dňa 19.09.2011, teda takmer až po dvoch rokoch nečinnosti súdu.

Sťažovateľ pri podávaní žaloby nezaplatil súdny poplatok rovnako ako aj ostatní žalobcovia tohto, či iného obdobného konania.

V zmysle platných právnych predpisov zaplatenie súdneho poplatku sa môže vykonať hneď s podaním žaloby alebo až na výzvu súdu.

Sťažovateľ ako žalobca v rade 17/ mal za to, že vzhľadom na predmet konania je vecne oslobodený od zaplatenia súdneho poplatku, a to v zmysle zákona o súdnych poplatkoch a z toho dôvodu súdny poplatok nezaplatil. Preto aj na výzvu OS Bratislava I zo dňa 19.09.2011 reagoval podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava I dňa 25.10.2011 tak, že oznámil danému súdu, že má za to, že je vecne oslobodený, preto nie je dôvod na zaplatenie súdneho poplatku, ale pokiaľ súd zotrvá na opačnom názore a bude požadovať zaplatenie súdneho poplatku, tak žiada o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na výšku súdneho poplatku 3.996,50 eur a vzhľadom na majetkové a finančné

pomery, keďže má 2 vyživovacie povinnosti - maloleté deti, záväzky plynúce z viacerých úverov, či pôžičiek, pričom poukázal na to, že zo súdnej praxe má vedomosť o tom, že súd v mnohých prípadoch oslobodil od súdnych poplatkov účastníka konania v celom rozsahu alebo v časti, keď súdny poplatok bol niekoľkonásobne nižší než jeho príjem, pričom v danom prípade je situácia opačná, keďže sťažovateľ zarobí o cca 1/2 menej než bol vyrušený súdny poplatok. Odôvodnenie vyššieho súdneho úradníka v uznesení zo dňa 16.07.2015, ktorým nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, že si na súdny poplatok mohla našetriť aj vzhľadom na to, že je sudkyňa a vedela, mohla predpokladať, že bude vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku.

... Postup sťažovateľa v procesnom postavení žalobcu možno hodnotiť ako aktívny. Reagoval v súdom stanovených lehotách na výzvy konajúceho súdu a aktívne sa domáhal toho, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá. Sťažovateľ teda svojim postupom nedal príčinu na preťahy postupu súdu. Nie sú dané žiadne významné skutočnosti, ktorými by sťažovateľ podstatne, resp. závažnou mierou prispel k preťahom v konaní, k preťahom postupu súdu. Skutočnosť, že využil opravné prostriedky (odvolanie), resp. žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, nemožno považovať za ním zavinené preťahy v konaní. Už bolo aj Ústavným súdom SR v iných jeho rozhodnutiach konštatované, že procesná obrana účastníka/strany konania nie je skutočnosť, ktorá spôsobuje preťahy v konaní, je to jeho obrana za účelom ochrany práv.

Pokiaľ sa jedná o právnu a faktickú zložitú prejednávanej veci, táto sa skúma so zreteľom na povahu veci a o čo v nej účastníkom ide. Predmetom konania je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom je pravdepodobné, resp. s vysokým predpokladom, že súd sa ani nezaoberal meritom veci, vykonával len procesné úkony ohľadom žaloby - výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, takže nemožno konštatovať, že preťahy boli spôsobené právnou zložitou veci. Toto nemožno konštatovať ani počtom žalobcom, ktorí sa domáhajú toho istého, len v inej výške vzhľadom na počet odpracovaných rokov.“

3. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezhom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať

bez zbytočných prierahov a priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 12 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 369/2013, II. ÚS 565/2014).

10. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo vo vzťahu k sťažovateľke právoplatne skončené.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

12. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu... K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07, III. ÚS 347/2017).

13. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označených práv zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o ich porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nedochádza k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02, IV. ÚS 103/07.).

14. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

15. Ústavný súd zo sťažnosti, ako aj z predloženého súdneho spisu okresného súdu zistil, že okresný súd uznesením č. k. 18 C 315/2009-284 z 29. júna 2016 konanie o návrhu sťažovateľky zastavil z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podaný návrh. Ďalší postup ani úkony vo veci už okresný súd vykonávať nemohol, a preto bolo potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako takú, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím o zastavení konania za predpokladu, že toto rozhodnutie bude napokon konečným rozhodnutím, a to aj napriek podanému odvolaniu a vykonaniu riadneho opravného konania.

16. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (1. decembra 2017) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania. Súčasne je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k priet'ahom, resp. nečinnosti, ako to tvrdí sťažovateľka, v konaní pred okresným súdom nedochádzalo (a to aj napriek tomu, že vo veci nebolo ešte právoplatne rozhodnuté).

17. Sťažovateľka naozaj podala proti tomuto uzneseniu odvolanie. Spis bol 2. júna 2017 predložený Krajskému súdu v Bratislave, ktorý uznesením sp. zn. 7 Co 160/2017 zo 16. augusta 2017 rozhodol tak, že odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým bolo konanie vo vzťahu k sťažovateľke zastavené, potvrdil. Spis bol vrátený okresnému súdu 27. októbra 2017 a 9. novembra 2017 bol daný pokyn na jeho doručenie sťažovateľke. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľke uložené na pošte 15. novembra 2017 a sťažovateľka ho prevzala 4. decembra 2017. Medzitým sťažovateľka 30. novembra 2017 podala na poštovú prepravu sťažnosť adresovanú ústavnému súdu.

18. Berúc do úvahy uvedené ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k porušovaniu označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní už nemohlo dochádzať, a preto sťažnosť v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Ak bola sťažovateľka toho názoru, že v napadnutom konaní postupom okresného súdu dochádza k zbytočným priet'ahom a trvá neprimerane dlho, mohla sa domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podaním sťažnosti ústavnému súdu v takom štádiu tohto súdneho konania, v ktorom sa ešte mohol naplniť účel sledovaný takouto sťažnosťou, ktorým je podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty účastníkov namietaného súdneho konania (napr. III. ÚS 61/98, II. ÚS 280/08).

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2018